

DIJALOGOM DO (NE) MIRA

Jasminka DOMAŠ

Zagreb

S čime usporediti dijalog? Možda je najbliži putovanju. Odredište je mir, ali kada čovjek odluči stići do tamo pojavljuju se mnogobrojne i različite prepreke.

One ne potječu samo od drugih nego i od «prtljage» koju nosimo u sebi i sa sobom. Najčešće ustanovimo kako smo ponijeli puno toga suvišnoga, a dostajalo bi nam i mnogo manje. Naravno, da smo bili pametniji. Najčešće, pametni smo naknadno, a ponekad ni tada.

Nemam namjeru u ovom tekstu upuštati se u dubokoumne filozofske ili sociološke misli ili definicije dijaloga. I to iz jednog temeljnog razloga što ponekad gledajući u papire ne vidimo čovjeka.

I ne pitamo se u dovoljnoj mjeri što se zapravo događa s dijalogom.

U politici ima dijaloga, ali taj dijalog u nedovoljnoj mjeri vodi brigu o pojedincu, o socijalnoj pravdi, a previše o osobnim interesima i probicima. Ako jednom uđemo (a ući ćemo) u EU postat će kriminalnim djelom korištenje svog političkog položaja za stjecanje vlastitih ekonomskih probitaka u stilu «ti meni, a onda ja tebi i svi ćemo dobro proći»! Ovo «svi» ne odnosi se na tzv. obične ljude koji nemaju pristup politici, odlučivanju, izglasavanju, medijima i koji svoju muku pričaju nekome tko ih hoće saslušati na tržnici, u vlaku, autobusu, frizeraju...

Tako se javlja jedna osobita vrsta političkog dijaloga koji je opće dobro zamijenio osobnim profiterstvom.

Na posljednjim izborima bila je nezapamćena gužva u natjecanju za mjesta u saborskim klupama. No čini se da je malo tko namjeravao uspostaviti dijaloški most između sabornice i naroda. Razlozi te pomame za zastupničkim mjestom bili su većinom materijalne prirode. Jer onaj tko u svom naumu uspije, za koju godinicu koju će provesti u Saboru, rezonirali su osiromašeni hrvatski građani, riješio je svoje probleme za čitav život.

Oni koji su uspjeli ostvariti svoj san rijetko vode dijalog s onima koji su na tom području gubitnici.

Posebna hrvatska tema su i mladi koji su izrasli u godinama korupcije, nepotizma, privatizacija i malverzacija. Tko s njima vodi dijalog? Roditelji koji su ostali bez posla. Traži li uopće mladi naraštaj izlaz iz stanja u koje je zapalo naše društvo. Noćni tramvaji, u kojima se oni uglavnom voze, tramvaji su zagušeni beznadom.

U televizijske emisije najčešće se pozivaju političari i već godinama gledatelji promatraju ista lica i slušaju sve neuvjerljiviju retoriku. Ali, gdje je tu dijaloška ravnoteža? Gdje su studenti, nezaposleni? Svedeni su na statističke podatke.

Kada se govori o poskupljenima i standardu gdje su majke koje prehranjuju kao čudotvorke svoje obitelji s novcem koji domaći bogataši potroše za jedan provod. U skupim restoranima najbolja je klijentela, mafija.

Odvjetnička komora najavljuje nove tarife za sudovanje, pa tako mali čovjek gubi i onu svoju malu nadu u pravdu i pravosuđe čije je funkcioniranje ionako dvojbeno.

Birokracija nije nestala i maltretira ljude «bez veze» i bez veza. Ljubaznost službenika nas šokira. Zahvaljujemo se na tom daru koji stiže u nenadanom daru dijaloga preko šaltera. A zatim na posao. Što bi dijalog trebao biti na radnom mjestu? Uzajamno poštovanje, povjerenje, podupiranje, pomaganje i opet jedna famozna riječ: solidarnost. Vođenje računa o tome da je svaki čovjek za nešto sposoban i talentiran. Trebalo bi u dijalogu, dakako, ustanoviti želje, pomoći, uživati u zadovoljstvu kolege što radi ono što zna dobro raditi, a ako se i potkrade neki propust razgovarati prije nego ga poniziti i izvrijeđati.

Čudan je i mukotrpan put dijaloga. On zahvaća i vjerske zajednice. Pred jednim Bogom svi smo jednaki, naravno u različitosti putova koji vode do Njega.

No sve češće me muči pitanje: je li u dijalogu, pa naravno i međureligijskom broj presudan? Gdje je tu iskonska duhovnost Ili, da li su jedni i na ovom području uvijek jednakiji od drugih ?

Iz etera dopire dijalog «Što kažete? Pozitivna diskriminacija za manjine ! Tko je još uopće čuo za tako nešto?»- «Pa znate što se s nama dogodilo u NDH».- «Tko vam je kriv !»- Mislite što nas još ima?»

Je li uopće moguće naći točku Susreta? Znamo li uopće razgovarati, biti iskreni i otvoreni, zaboraviti na «fige» u džepu. Mogu li reći :» Ja sam različit (a), dakle postojim, ako znam da me ljudi svrstavaju u «ladicu» ili «ladice»: ljevičar (ka), otkačen (a), mason, desničar, komunjara, klerikalac, zelena, žuta i slično.

Možda je ljudima tako lakše... Ali, kako se izvaditi iz famozne ladice? Kako iz mraka viknuti:» Ja bi van! Gušim se! Dajte mi da dođem do riječi «!- «Što možeš ponuditi pa da te pustimo»- «Dijalog»- «Slušaj, je li to neki eksperiment, neka 'šega'» ?- «Ma, pusti je, nek' cura predahne. Košta li te to nešto?»- «Ne» -« Ajde onda izvadi je iz ladice pa da vidimo što hoće».- «Što da vidimo?»- « Pa tu osobu za dijalog!»- «E, ti baš nemaš pametnijeg posla». – «Ajde, kažem ti, pusti malu iz ladice» - «Jeli, a kome i čemu to služi ?»- «Miru, gospodine». – «Nu, eto te vani, ali znaš što, daj već jednom zašuti!»